

ZÁCHRANNÉ ARCHEOLOGICKÉ VÝZKUMY NA ČESKOLIPSKU A POVINNOSTI STAVEBNÍKŮ

Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě je na základě pověřovací listiny Ministerstva kultury ČR a Dohody o podmínkách a rozsahu archeologické činnosti, uzavřené mezi Akademií věd ČR a muzeem, od roku 1998 organizací oprávněnou k provádění archeologických výzkumů (ve smyslu § 21/2 zák. č. 20/87 Sb., o státní památkové péči), zajišťující výkon archeologické památkové péče na území původního okresu Česká Lípa.

Pracoviště archeologie, speleoantropologie a novodobých militárií VMG ČL:

- provádí záchranné archeologické výzkumy v souvislosti se stavební činností či jinými plánovanými terénními zásahy v územích s archeologickými nálezy
- vypracovává pro projekční společnosti archeologická vyjádření ke stavebním záměrům
- zpracovává pro stavebníky vyjádření ke kolaudačním řízením
- poskytuje poradenství v souvislosti s vytvářením územních plánů měst a obcí

POVINNOSTI PRÁVNICKÝCH A FYZICKÝCH OSOB

Dle § 22/2 zákona č. 20/87 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, jsou všichni stavebníci povinni **již od doby přípravy stavby** (v území s archeologickými nálezy) oznámit tento záměr Archeologickému ústavu AV ČR (Letenská 4, 118 01 Praha 1) a umožnit oprávněné organizaci provedení záchranného archeologického výzkumu (na katastrech původního okresu CL je oprávněnou organizací Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě, pověřené výkonem archeologické památkové péče). Obdobně se postupuje, má-li se v území s archeologickými nálezy provádět **jiná činnost**, kterou by mohlo být ohroženo provádění archeologických výzkumů

(např. zemní zásahy spojené s péčí o les). Upozorňujeme, že stavebník nemůže být v oznamovací povinnosti zastoupen jinou osobou (projekční společností, zhotovitelem atp.), není-li tato osoba stavebníkem zvlášť za tímto účelem zplnomocněna.

Nesplněním oznamovací povinnosti se stavebníci dopouštějí přestupku s možným uložením pokuty **až do výše 4.000.000 Kč**, bez rozdílu, jde-li o osobu právnickou nebo fyzickou (§ 35/2f a § 39/2g výše citovaného zákona). V případě následného zničení nebo porušení archeologických nálezů se stavebník navíc vystavuje postihu dle § 257 trestního zákona („poškození cizí věci“).

Záchranný archeologický výzkum (ZAV) probíhá nejčastěji formou dohledu s podrobnou dokumentací odkrytých profilů a ploch, v případě pozitivních archeologických zjištění též s ovzorkováním objektů a sběrem nálezů. Snahou archeologického pracoviště je přitom respektovat co nejvíce potřeby stavebníka a časový harmonogram stavby. V případech, kdy jsou stavební či jiné zemní práce plánovány v prostoru známých archeologických lokalit či historických městských jader, probíhá ZAV obvykle v předstihu (tzn. archeologické odkryvy předcházejí zahájení stavebních prací).

Náklady ZAV hradí Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě (popř. jiná oprávněná organizace) pouze v případě, je-li stavebníkem osoba fyzická (např. novostavba RD). V případech, kdy je stavebníkem právnická osoba nebo fyzická osoba, při jejímž podnikání vznikla nutnost ZAV, hradí náklady ZAV tento stavebník (§ 22/2 zák. č. 20/87 Sb., v platném znění). Právnické osoby nebo fyzické osoby při výkonu podnikatelské činnosti zasílají muzeu před zahájením ZAV **písemnou objednávku**; na jejím základě je stavebníkovi po skončení archeologických prací zaslána fakturace k proplacení. Objednávka ZAV může být jednorázová (pouze pro 1 ZAV), hromadná (zahrnuje více - průběžně - oznamovaných stavebních akcí) i celoroční. U rozsáhlejších a déletrvajících akcí se mezi stavebníkem a muzeem uzavírá "Smlouva o provedení a podmínkách záchranného archeologického výzkumu".

CO OD STAVEBNÍKŮ ŽÁDÁME:

1/ Za účelem provedení záchranného archeologického výzkumu stavebník písemně oznámí alespoň 3 týdny před zahájením zemních prací archeologickému pracovišti Vlastivědného muzea a galerie v České Lípě termín jejich začátku, právnické osoby nebo osoby fyzické při výkonu podnikatelské činnosti rovněž zasílají na adresu naší organizace objednávku ZAV. Nezbytnou součástí oznámení by měla být kopie situačního výkresu z projektové dokumentace a kopie výseku z katastrální mapy s přesným zákresem umístění stavby. Stavebník v písemném oznámení uvádí nejen název stavební akce, ale i katastrální území a parcelní čísla dotčených pozemků. případnou žádost o archeologické vyjádření pro kolaudační řízení je vhodné zahrnout již do textu oznámení. Oznámení je třeba zasílat "běžnou" (nikoli elektronickou) poštou na adresu: **Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě, P. Jenč – Pracoviště archeologie, speleoantropologie a novod. militárií, Nám. Osvobození 297, 470 34 Česká Lípa.**

2/ Splnění oznamovací povinnosti vůči Archeologickému ústavu (viz výše). Doporučujeme proto zasílat oznámení i s přílohami oběma organizacím souběžně.

3/ Dojde-li v průběhu zemních prací k viditelnému narušení archeologických nálezů (situací), musí být bezpodmínečně dodržena ustanovení § 23 zákona č. 20/87 Sb. a § 176/1 zákona č. 183/2006 Sb., v platném znění, týkající se takovéto situace (tj. zastavení dalších prací a neprodlené oznámení události archeologickému pracovišti provádějícímu v místě ZAV; v ostatních případech stavebník kontaktuje kromě muzea také stavební úřad a místně příslušný orgán státní památkové péče).

ÚZEMÍ S ARCHEOLOGICKÝMI NÁLEZY

Zákon č. 20/87 Sb., o státní památkové péči, nezná pojem "archeologická lokalita", ale užívá mnohem širšího pojmu "území s archeologickými nálezy" (dále jen UAN). Územím archeologických lokalit a ojedinělých nálezů jsou nejen zastavěná území všech obcí Libereckého kraje a známé archeologické lokality, ale i louky, pole a lesy, poskytující četné doklady lidských aktivit od loveckého pravěku do pokročilého novověku (sídliště a pohřebiště, zaniklé komunikace, výrobní objekty, doklady kultury, dobývání surovin, vojenských střetů nebo běžného zemědělského či lesního hospodaření). **Za území s archeologickými nálezy je proto pokládáno celé území Libereckého kraje s výjimkou ploch nedávno zničených těžbou či jinak zbavených kvartérního pokryvu.** Ústřední registr známých archeologických lokalit a ostatních UAN. "Státní archeologický seznam" zpracovává ve spolupráci s regionálními archeologickými pracovišti ústřední pracoviště Národního památkového ústavu v Praze, přičemž je tento soupis každoročně aktualizován.

Movitými archeologickými nálezy rozumíme veškeré pozůstatky lidské činnosti od nejstarších období do novověku (včetně), které byly učiněny při archeologickém výzkumu nebo nalezeny jiným způsobem v zemi, pod vodou, popřípadě na povrchu (přemístění v důsledku eroze, orby atp.). Vlastníkem movitých archeologických nálezů zajištěných Vlastivědným muzeem a galerií v České Lípě je dle § 23a zák. č. 20/87 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, Liberecký kraj. Archeologické nálezy jsou ze zákona ukládány do muzeí.

**Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě,
Pracoviště archeologie, speleoantropologie a novod. militárií
(www.muzeumcl.cz)**

Aktualizováno k 1. 1. 2009

